

ФУНКЦІОНАЛЬНІ ПОВ'ЯЗКИ ДЛЯ ЛІКУВАННЯ ПЕРЕЛОМІВ ТА ПЕРЕЛОМОВИВИХІВ ПРОКСИМАЛЬНОГО КІНЦЯ ПЛЕЧОВОЇ КІСТКИ

О.К.Понсуйшанка, О.Г.Іванів

*Харківський інститут удосконалення лікарів,
Червоноградська центральна міська лікарня Львівської області.*

При переломах і переломовивихах проксимального кінця плеча з метою іммобілізації верхньої кінцівки у вітчизняній практиці найчастіше використовується задня гіпсова лонгета. Вважаємо це не зовсім виправданим, оскільки подібні ураження зустрічаються переважно, у осіб літнього і старечого віку, які погано переносять гіпсову іммобілізацію, а самі шини, загалом, не задовольняють наших вимог до лікувального процесу.

Перед нами повсталала потреба в універсальних пов'язках багаторазового використання, які дозволяють надійно іммобілізувати плечовий суглоб і, в той же час, використовувати функціональне навантаження на всіх етапах лікування з метою оптимізації процесу зрощення плечової кістки та більш швидкого відновлення верхньої кінцівки.

Для повного знерухомлення плечового суглоба нами використовується *м'яка підвішуюча пов'язка — іммобілізатор плечового поясу*, яка складається із гамака, підвішуючого та обмежувального ремнів і регуляторів (мал. 1,2,3).

Гамак своїм закритим кінцем обмежує ліктьовий суглоб, а відкритим — підтримує кисть хворого (мал. 1). Він шиється з бавовняної або льняної тканини, яка забезпечує зручність при носінні і не викликає надмірного потовиділення. Краї гамака окантовуються бяззю.

Підвішуючий ремінь є підшитим до закриття кінця гамака та має достатню довжину, щоб оперезати спину, перекинутись через протилежне до ураженого плеча і досягнути верхньої частини відкритого кінця гамака (мал. 1,2). Підвішуючий ремінь (як і обмежувальний) шиється з двох стандартних поліестерових стрічок, що накладаються одна на одну по всій довжині.

Обмежувальний ремінь (мал. 2) призначається для приведення верхньої кінцівки до тулуба і забезпечення повного знерухомлення плечового суглоба. Він не підшивається до гамака і є окремою складовою частиною іммобілізатора плечового поясу.

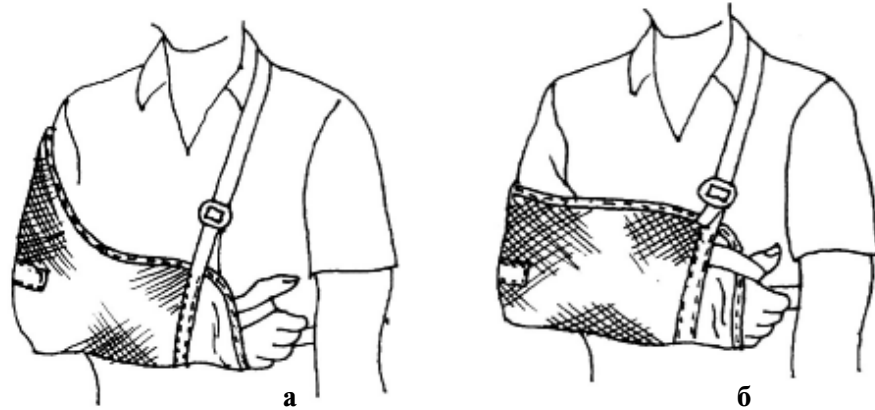
Для кріплення підвішуючого і обмежувального ремнів на гамаку плечового іммобілізатора підшито дві петлі: вертикальна та горизонтальна (мал. 3). Петлі, як і ремні, шиються з поліестерових стрічок. До обох петель підшито по одному металевому (або ж пластмасовому)

регулятору. Підвішуючий ремінь, що підшитий до закритого кінця гамака, другим своїм кінцем кріпиться до металевого регулятора вертикальної петлі гамака (мал. 3). Це досягається протяганням кінця ремня через верхній отвір регулятора і закріпленням його іншим регулятором, встановленим на підвішуючому ремні. У середній третині вертикальна петля з обох боків гамака є непідшитою до нього. Через ці отвори (в залежності від використання іммобілізатора для лівої або правої руки) проводиться кінець обмежувального ремня з прикріпленою до нього пластмасовою кнопкою. За допомогою цієї кнопки ремінь кріпиться до вертикальної петлі (мал. 4). Інший кінець обмежувального ремня протягується через вільний отвір регулятора на невеликій горизонтальній петлі в ділянці закритого кінця гамака і закріплюється пересувним регулятором, продітим на цьому ж ремні.

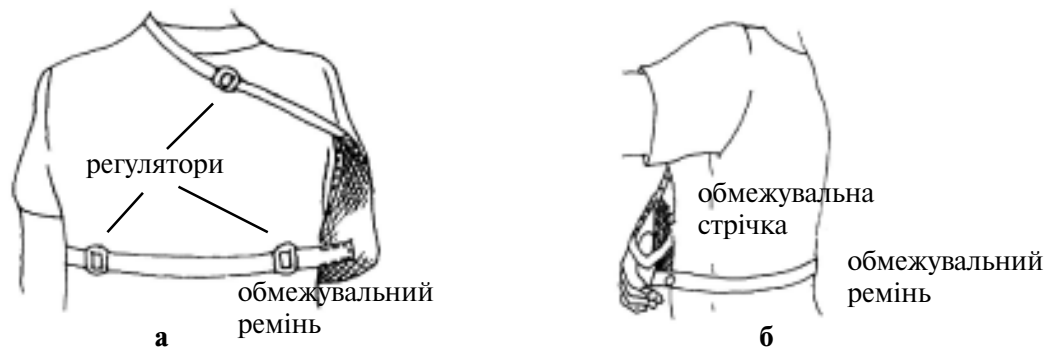
Регулятори у кількості чотирьох, що використовуються у плечовому іммобілізаторі, є стандартними і виробляються вітчизняною промисловістю (мал. 1-4). Вони мають вигляд вісімки, сплюснені. Окрім цього, гамак плечового іммобілізатора має обмежувальну стрічку в ділянці відкритого кінця гамака (мал. 2а, 3). Вона запобігає зсуванню гамака з передпліччя хворого дозоду.

При лікуванні переломів та переломовивихів проксимального кінця плечової кістки ми використовуємо два види іммобілізаторів плечового поясу (з гамаками трапецієвидної і язикоподібної форм (мал. 1)) В процесі лікування ми віддаємо перевагу пов'язкам з язикоподібним видом гамака. При цьому виді гамака більш зручним є використання валика під пахвою та клиновидної подушки.

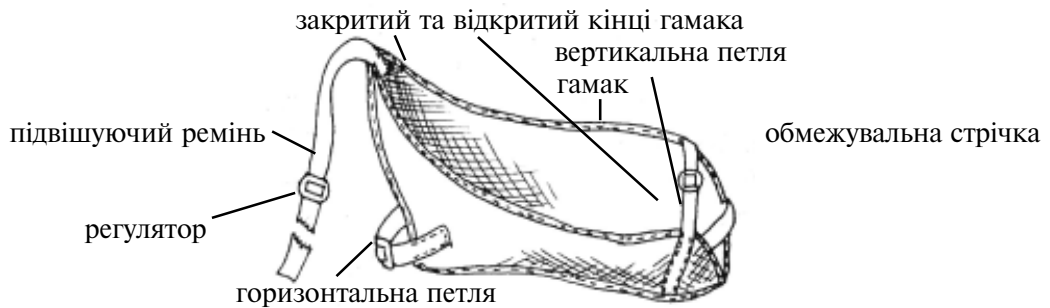
Сполучення гамака, підвішуючого ремня, регуляторів, обмежувального ремня в єдине ціле утворює *іммобілізатор плечового поясу*. Він робить пошкоджений плечовий суглоб хворого повністю нерухомим, але дозволяє виконувати рухи у решті суглобів руки. Гамак, підвішуючий ремінь та регулятори без обмежувального ремня утворюють *власне підвішуючу пов'язку*. Вона підвішує кисть та передпліччя травмованої руки, але допускає певну амплітуду рухів у плечовому суглобі. Ця пов'язка дозволяє на ранніх етапах лікування включати зону перелома

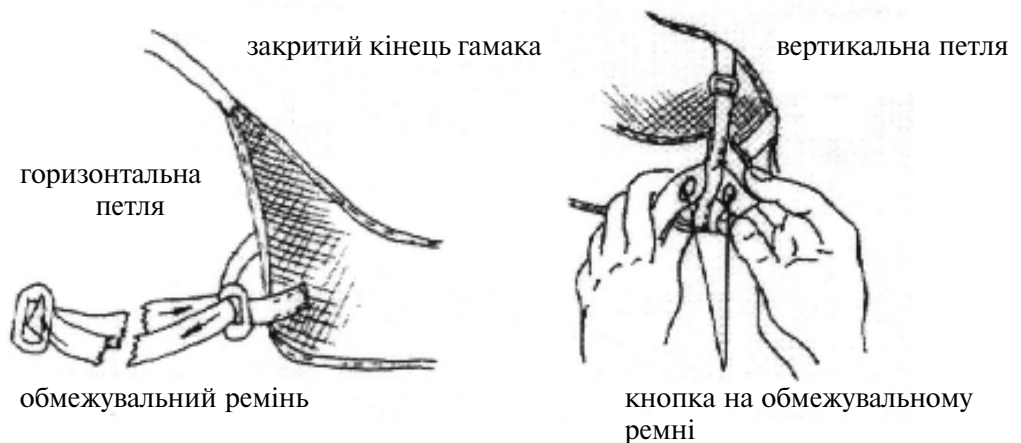
Малюнок 1. М'яка підвішуюча пов'язка — іммобілізатор плечевого поясу з язикоподібним (а) і трапецієвидним (б) типом гамака (вигляд спереду)

Малюнок 2. Підвішуюча пов'язка: вигляд ззаду (а) і вигляд збоку (б)

Малюнок 3. Розгорнутий вигляд трапецієвидного гамака

Малюнок 3. Сполученн обмежувального ремня з гамаком

увиконання опорно-рухової функції і таким чином оптимізувати процес зрощення та подальше відновне лікування.

Для більш зручного носіння пов'язки,

надійної підгонки її у хворих різної конституції, статі, з різним ступенем відживлення при лікуванні ми використовуємо три типорозміри пов'язок: великий, середній і малий (табл. 1).

Таблиця 1. Розміри підвішуючих пов'язок

Характеристики підвішуючих пов'язок	Малий типорозмір, см	Середній типорозмір, см	Великий типорозмір, см
Довжина гамака	34	39	44
Висота гамака	18	20	22
Висота закритого кінця язикоподібного гамака	36	40	44
Висота вертикальної петлі гамака	20	24	28
Довжина горизонтальної петлі гамака	5	5	5
Висота розміщення обмежувальної стрічки від нижнього краю гамака	11	13	13
Ширина окантовки гамака	0,7 - 1,0	0,7 - 1,0	0,7 - 1,0
Довжина підвішуючого ремня	80	90	100
Довжина обмежувального ремня	100	110	110
Ширина ремнів, петель і обмежувальної стрічки	2	2	2

У чому ми вбачаємо перевагу м'яких пов'язок? М'яка пов'язка незрівнянно легша порівняно з гіпсовою, дія її менш шкідлива стосовно тіла хворого, вона зручніша під час сну. При правильній підгонці пов'язки хворі відзначають більш досконалу іммобілізацію плечового суглоба, ніж у гіпсовій шині. У будь-який час без зняття пов'язки вся рука є доступною для нашого огляду. При цьому ми контролюємо стан шкірних покривів, у відповідний термін виявляємо наявність клінічного зрощення переломів. Час накладення підвішуючих пов'язок становить усього 1-2 хвилини. Розроблені нами пов'язки ми використовуємо також при лікуванні вивихів плеча, при забоях і ранах ділянки плечового пояса, ліктьового суглоба, при стабільно-функціональному остеосинтезі переломів плеча і ключиці.

Пов'язки дозволяють, не завдаючи шкоди, дозовано навантажувати руку і у відповідний момент включати зону перелома у виконання опорно-рухової функції. Використання м'яких підвішуючих пов'язок значно оптимізує

лікувальний процес, покращує кінцеві результати. Наші пов'язки можуть закуповуватись як централізовано медичними установами, так і індивідуально, окремими хворими. Вони можуть з успіхом використовуватись у медицині катастроф, при масовому поступленні травмованих.

Резюме

1. М'які підвішуючі пов'язки для верхньої кінцівки є легкими, зручними при носінні хворими, надійними у фіксації переломів проксимального відділа плеча.

2. Підвішуючі пов'язки запропонованих видів і типорозмірів забезпечують можливість функціонального лікування з перших днів після травми, дозволяють контролювати виведення ураженої руки з напруженого стану.

3. Стандартні, універсальні, багатофункціональні підвішуючі пов'язки для верхньої кінцівки можуть з успіхом використовуватись у медицині катастроф.